

הפורחת בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu

דרשו ד' ועוזו

קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום שלישי י"ד אב תשפ"ג | דף היומי בבלי: גיטין עז
דף היומי בהלכה: מסימן קנ"ד אמצע סעיף ו' ו'פרכות' עד סעיף ט'.
מוסר: אהבת חסד - אות ג' עד אות ו'.

קנין חכמה הלימוד השבועי: שער הבושה "יש מתבייש אם ימנע" שער האהבה "ויאהב רעיו"

**באי המניין רגילים היו, שרבי אביגדור מאחר
בקביעות למניין... "איחור משונה" - סברו
בינם לבינם. רבי אביגדור המזכר להם היה
איש הלכה וצדיק אמיתי, והתמהמהות
זו מעולם לא השתלבה בדמותו...**

כיצד זכה הצדיק רבי אביגדור פוזן זצ"ל, שכל עצמותיו נותרו שלמות, למרות המחלה הקשה ממנה סבל באחרית ימיו?

"אמת", ועל ידי כך שתיבה זו של "אמת" - "דבקים", דבוקה ומחוברת "בד' אלוקיכם", בתיבות "ד' אלוקיכם", התוצאה המתרחשת היא "חיים כולכם היום", זוכים לחיים לכל האיברים, וכל הגוף חי היום ובכל יום!

אחת מן הדוגמאות המופלאות להקפדה הלכתית זו ולתוצאותיה הברוכות ניכרה במהלך חייו של רבי אביגדור פוזן זצ"ל.

דקדוק רב נוהג היה רבי אביגדור פוזן זצ"ל לדקדק בקריאת שמע, הוא לא הסתפק בקריאה הרגילה שבציבור, אלא מדי ערב בערב, לאחר שהתפלל ערבית בציבור, מהזר היה לקרוא קריאת שמע פעם נוספת, בהקפדה גדולה ובכוונה עצומה.

באותה שעה רגיל היה לנעול את דלת חדרו ולהתייחד, כדי שחלילה לא יוסח מן הריכוז המקסימאלי.

עשרים דקות בכל יום ארכה אותה קריאה!... בחוץ המשיכו שעונים לתקתק וחיים רחשו על פני האדמה, אך מאחורי הדלת הסגורה כמו נעצרו להם הרגעים מלכת... רק הוא והרבנונו של עולם היו שם...

בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאורך - - - והיה אם שמוע - - -
למען תזכרו ועשיתם - - -

מילה אחר מילה. כמונה מעות.

מדייק לאומרה באופן הטוב והנכון ביותר, מדגיש את מה שיש

"ושמר ה' אלוקיך לך את הברית ואת החסד"

בפסוק זה ישנו רמז מעניין לדברי חז"ל, אודות ההלכה שעל המתפלל לסמוך את תיבות "ד' אלוקיכם אמת" להמשך התפילה "אמת ויציב", כמאמר הגמרא (ברכות יד ע"א): "הלכה כרבי יהודה דאמר בין אלקיכם לאמת ויציב לא יפסיק".

הטעם להלכה זו הוא, שבקריאת שמע ישנן רמ"ה תיבות, וכדי שישלמו לרמ"ח ויושנו לרמ"ח איברי האדם ורמ"ח מצוות עשה, הוסיפו חז"ל עוד שלוש תיבות "ד' אלוקיכם אמת" המשלימות למניין זה, ו"בטעמי רבי יהודה החסיד" מופיע שלצורך זה הוסיפו את התיבות "א-ל מלך נאמן".

ה"משנה ברורה" מבאר (סימן סא, סעיף ו) שחז"ל קבעו זאת, מאחר שכל תיבה מרפאה איבר אחר בגוף, וזו לשונו: "איתא במדרש הנעלם פתח ר' יהודה ואמר רפאות תהי לשריך ושיקוי לעצמותיך התורה היא רפואה לגוף ולעצמות בעולם הזה ובעולם הבא, דאמר ר' נהוראי אמר ר' נחמיה בקריאת שמע רמ"ח תיבות כמנין איבריו של אדם והקורא קריאת שמע כתיקונו כל אבר ואבר נוטל תיבה אחת ומתרפא בו ודא רפאות תהי לשריך...".

נמצא, אפוא, שדקדוק במילות קריאת שמע, ובטויון בחיתוך דיבור נכון ללא הבלעה, מחזק את איבריו של האדם לאותו יום.

ומבאר בעל ההפלאה בספרו "פנים יפות", שהדברים נרמזים בפסוק "ואתם הדבקים בד' אלוקיכם" - "אתם" אלו אותיות

להדגיש, מכוון את מה שיש לכוון, כעבד העומד לפני אדונו ומקבל עליו באמת ובתמים את עול מלכותו. מעולם לא וויתר על מנהג זה. אבני נגף בדמות עייפות, אורחים, או חולשה הוסטו הצידה בגבורה, ואפילו ביום חתונת ילדיו, היה מצליח למצוא את הזמן הדרוש לכך!

קריאת שמע של שחרית היוותה אף היא פרק בפני עצמו. חושש היה פן תפילה בקצב של כל הציבור בבית הכנסת לא תאפשר לו להתפלל כהרגלו בקצב המיוחד שאותו סיגל לעצמו, לפיכך, במשך עשרות שנים, בקביעות של ברזל, נוהג היה להשכים קום זמן רב בטרם הנץ החמה, לקרוא קריאת שמע בכוונה ובדקדוק גדול, ולאחר מכן לשים פעמיו לבית הכנסת לתפילה בציבור. ומשעה שקבע כך לעצמו - שוב לא הפסיק... שלוש מאות שישים וחמישה ימים בשנה האחרת, ושלוש מאות שישים וחמישה ימים בזה שבה לעולם לאחר מכן. עשרות שנים - בהן מעולם לא שינה מן ההרגל שהפך לטבע שני!

באי המנין רגילים היו, שרבי אביגדור מאחר בקביעות למניין... "איחור משונה" - סברו בינם לבינם. רבי אביגדור המוכר להם היה איש הלכה וצדיק אמיתי, והתמהמהות זו מעולם לא השתלבה בדמותו.

הוא מצידו, לא טרח להסביר את מעשיו. כזה היה, הולך בדרכו שלו, נמנע מלחשוף את מניעיו הטובים לאחרים, בורח מן הכבוד

כמטחוי קשת ומעולם לא מחזיק טיבותא לנפשיה. רק ב'שבעה', כאשר שמעו את עדות בני המשפחה, הבינו מכריו לראשונה את טעמו של אותו איחור, ועמדו נדהמים מול גדלותו של האיש, שהלך לצידם וחי בינותם, מוצב ארצה - וראשו מגיע השמימה.

שכרה של אותה הקפדה - "חיים כולכם היום" - לא איחר לבוא...

מחלתו האחרונה של רבי אביגדור, ממנה לא קם, היתה מחלה קשה שקיננה בעצמותיו. אחת מן התופעות הנפוצות במחלה זו היא שברים וסדקים המופיעים בשלד העצמות שבגוף, ולכן כדי לאבחן אותה נערכים בחולה סריקות וצילומים בכל העצמות. רבי אביגדור עבר עשרות צילומים על כל עצמות גופו, וראה זה פלא - אף פגם קל לא נמצא בהן, כולן נותרו בשלמותן!

ממצא חריג זה נטע תקווה קלושה - אולי טעו הרופאים? אפשר וככלות הכל אינו חולה במחלה נוראה זו?

אך המציאות המרה לא הותירה מקום לספקות... המחלה הקשה חוללה בגופו שמות, ורבי אביגדור הזדכך בייסורים נוראים, כשהוא סובל מתופעות לוואי קשות.

ועם כל זאת - עד יומו האחרון נותרו כל עצמותיו שלמות... זכותה של ההקפדה המיוחדת על קריאת שמע כהלכתה עמדה לו, והביאה על כל איבריו חיים וחוזק, שלא כדרך הטבע! ויהי הדבר לפלא.

(רבי שלמה לוונשטיין שליט"א - מתוק האור)

ה'מנחת אלעזר' לוקח את העוף ומסתכל עליו בעיון אנה ואנה ומתבונן בשאלה אשר לפניו, עד שאמר להמשמש בקודש ר' משה קרויס שיביא עבורו צלחת ומזלג

מדוע אכל 'המנחת אלעזר' עוף במוצאי שבת, וכיצד השיב על תמיהתו של המשמש בקודש?

הרב שמעון טיקוצקי
סיפור מיוחד סיפר לאחרונה המגיד מישרים הנודע בשערים הרה"ח ר' יוסף יצחק יעקבזון שליט"א ממנוסי, אודות יהודי מבוגר מקנדה, החזן הר"ר משה קרויס זצ"ל, שזכה לאריכות ימים והלך לעולמו בהיותו בן מאה ואחת.

בבחרותו היה משמש בקודש אצל המנחת אלעזר ממונקאטש זי"ע, וסיפר, שפעם במוצש"ק כאשר התעסק בהחזרת הספרים השונים שהשתמשו בהם במשך השבת, המנחת אלעזר דיבר בלימוד עם מישהו, ואז נכנסו אליו רב וראש הקהל מקהילה מסוימת, ועוף ביד ראש הקהל להראות שאלה למנחת אלעזר.

ראש הקהל פתח ואמר בזלזול גדול איך שהרב שלו אינו עושה עבודתו בנאמנות, ואינו בר סמכא כלל וכלל, עד כדי כך שאמר לאשתו שלא להראות שום שאלות למרא דאתרא כי לא יכולים לסמוך עליו.

אולם לאחרונה בעש"ק כאשר אשתו הכינה את העוף לש"ק התעוררה שאלה בכשרותו, ומתוך הדחק זו הלחץ, הלכה לבית הרב בלי ידיעת בעלה להראות את השאלה, והכשיר את העוף, ובישלה.

כאשר נודע הדבר לבעלה, שאשתו הלכה לרב והכשיר את העוף לאכילה, לא נחה דעתו, וחשב לעצמו, כי עתה שעת כושר ללכת עם הרב לבית המנחת אלעזר, וסוף סוף תהיה לו טענה חזקה לסלק את הרב ממקומו, ולמנות מישהו שיכולים לסמוך עליו כראוי.

כמובן, אין לשער ואין לתאר בושותו וכלימתו של הרב, אבל

הגיעו לדון לפני הרב מכיון שלא היה העוף "מהדרין מן המהדרין",
אכן מדינא יכולים להקל לצורך שבת וכדומה, ואם כן אפילו אם
הצליח רבינו בדעתו הקדושה וכח ההיתרא עדיפא להכשיר את
העוף, מכל מקום בשביל מה היה צריך לאכול ממנו, להכניס את
העוף בפה קדשו, הרי סוף סוף לא היה "גלאט כשר"?

המנחת אלעזר קמץ את אגרופו ודפק בחוזקה על השלחן,
וענה בקול מלא התעוררות בקנאו קנאתו מתוך אהבת ישראל
הבווערת בקרבו: "לאכול בשר אדם במשך שלשים שנה, זה כן
"גלאט כשר", ורק על אכילת בשר עוף שאינה גלאט כשר שואלים
שאלות!?!".

היתה כאן מציאות של זלזול במרא דאתרא, ועבר שנים רבות
של רדיפות וצרות! אין להם בעיה "לאכול את בשרו", ורק כאשר
נודע להם משאלות של 'יורה דעה' רוצים הם להחמיר וליזהר?
(אספקלריא דברים)

ראש הקהל ברוב "פקחותו" הגיע בכוונתו "לשם שמים" וטען
למנחת אלעזר, כי המרא דאתרא שלו מכשיר טריפות והגיעה
השעה לסלק אותו ממקומו.

ה'מנחת אלעזר' לוקח את העוף ומסתכל עליו בעיון אנה ואנה
ומתבונן בשאלה אשר לפניו, עד שאמר להמשמש בקודש ר' משה
קרויס שיביא עבורו צלחת ומזלג. מניח הוא את העוף על הצלחת,
לוקח חתיכה ממנו ואומר בכוונה ובהתעוררות רבה "ברוך אתה ה'
אלקינו מלך העולם, שהכל נהיה בדברו!"

ואוכל חלק מהעוף! כמובן, טענותיו של ראש הקהילה פרחו
באוויר, שהרי ראו מול עיניהם איך שהמנחת אלעזר פוסק ההלכה
עד למעשה ועד בכלל, שהכל בסדר לכתחילה, שהיה מוכן לאכול
ממנו, והלכו לדרכם.

אז פנה הבחור משה נ"י למנחת אלעזר ושאל לרבו: ילמדנו
רבינו, הנה הדברים ברורים כשמש כי היה כאן סרך שאלה, הרי

**פנחס התעורר, וזיעה קרה כיסתה את מצחו. הוא רעד כעלה נידף,
ואימת המחזה שראה ניכרה בשולי עיניו. עוד באמצע הלילה
התקשר לאחיו, העירו מהשינה וסיפר לו את אשר ראה... יצחק
שמע, ונבהל עד עמקי נשמתו. כבר שנים שהוא מצפה לישועה,
ולא חלם שהדבר קרוב אליו כל כך, במרחק כיבוד אם בלבד**

כיצד גילוי מסעיר בחלום לילי זיכה בשמחה נכספת?

אותנו, אינסוף לילות היו ערים בשבילנו. כל החיים שלנו בנויים
על אדני הורינו. אנחנו רגילים כל כך לקבל מהם, עד שכשהורינו
מסרבים לבקשתנו - הדבר עשוי להפתיע אותנו...

אך התורה מעניקה לנו תובנה מיוחדת: כל מה שקיבלנו אינו
מובן מאליו! לא ניתן להתייחס לכל מה שהורינו נותנים לנו כזכות
טבעית מעוגנת, כביכול זו חובה שהורינו חייבים כלפינו. כשאדם
מחדד ללבו ומפנים את החובה לכבד את הוריו - הוא מטמיע
במחשבתו את ההבנה שאיש לא חייב לו כלום, ולכן הוא אסיר
תודה ושמח לכבד בהוקרה את הוריו מיטיביו!

והתובנה הזו, הניצבת ביסודה של מצוות כיבוד הורים,
מוטמעת בנפשנו בכל פעם שאנו מקיימים את המצוה הזו. בעצם,
כשאדם מתחבר למצוות כיבוד הורים, הוא מרגיש שאיש לא חייב
לו דבר. שביסוד הדברים - איש לא חייב לטרוח למענו, לדאוג
לו, להתמסר לטובתו. התובנה הזו מעצימה את רגשי ההוקרה
למיטיביו: בראש ובראשונה לבורא עולם שגומל עמו אינספור
חסדים, להוריו היקרים שהביאוהו עד הלום, ולכל האנשים
הטובים המסייעים לו מעת לעת.

והרי האמת היא שאין לנו אפשרות להשיב טובה ולהודות
להורינו על עשרות הלילות שהיו ערים למעננו. הרי אין לנו סיכוי
להוקיר כראוי את אלפי הארוחות, השיחות, התפילות והדמעות
שהורינו הקדישו למעננו. כל מה שאנו יכולים וצריכים הוא

הרה"ג אשר קובלסקי שליט"א

'כבד את אביך ואת אמך' (ה, ט"ז)

במרכז עשרת הדברות אותם קראנו בשבת החולפת, נמצא
את המצוה רבת המעלה של כיבוד הורים. מצוה זו רבת פרטים,
דורשת הרבה מחשבה, הרבה מעש, ובעיקר - הרבה חיבור רגשי.
בימים אלה, ימי 'בין הזמנים', כאשר הכל מצויים בבתיים ובחיק
הוריהם, יש הזדמנות שנתית ייחודית לזכות במצוה המיוחדת הזו,
כי הכל שוהים בחיק המשפחה, נהנים בצוותא ומשוחחים בהנאה
באווירה חמה וידידותית. בתקופה הזו יש הזדמנות עצומה לזכות
לכבד הורים!

אחת ההוראות המעניינות שקיבל סבי, הגה"צ רבי שמואל צבי
קובלסקי זצ"ל, מרבן של ישראל - החזון איש זצ"ל, היתה בפרוש
ימי בין הזמנים. וכה אמר לו החזון איש: 'ראה, אתה הולך הביתה.
תהיה בבית עם הוריק, מה שאתה מורגל פחות בכל ימות השנה...
ראה לעצמך חובה ללמוד הלכות כיבוד אב ואם!' כי מצוות כיבוד
הורים דורשת ידע, הבנה וירידה לפרטי הפרטים כדי לעשותה
באופן המיטיב והנעלה ביותר, ובימים אלה - הרי הדבר אקטואלי
מתמיד!

מצוות כיבוד הורים משנה לנו את הרגלי החשיבה, מחשבת
עבורנו מסלול מחדש: מגיל אפס התרגלנו שההורים עושים
עבורנו. הם ילדו אותנו, גידלו אותנו, האכילו והשקו אותנו, חינונו

לכבדם ולנסות להשיב להם כגמולם הטוב ככל שנוכל, בניסיון לבטא עד כמה אנו אסירי תודה!

מתוך החשיבות הרבה של 'הכרת הטוב' העומדת ביסוד מצוה זו, זכינו שהתורה מבטיחה לנו שכר רב ועצום: 'למען יאריכון ימין', ובדברי חז"ל מבואר שהכוונה לעולם הזה וגם לעולם הבא. יש מי שזוכה באריכות ימים בעולם הזה, יש מי שזוכה בכך בעולם הבא, ויש מי שבשניהם... מצוות כיבוד הורים משולמת פעמיים, בשני העולמות, באריכות ימים ושנים ובאריכות חיים נפלאה. עסקה טובה ומשתלמת!

כמה כדאי לזכור את הבטחת ה'תנא דבי אליהו', כי המכבד את הוריו זוכה להגנה מפני חטא וכל עוונותיו נמחלים. בדור כמו שלנו, רווי נסיונות ויצרים, החטאים אורבים לנו בכל פינה. כמה כדאי להתאמץ כדי להתמגן מהם. הנה כי כן, הזוכה לכבד את הוריו פורש מעל ראשו שכפ"ץ הגנה מכל חטא, ואלו שכבר רשומים על שמו - נמחלים, רק כי התמסר לכבד את הוריו, רק כי הוקרים כראוי!

אחים יקרים, עכשיו ההזדמנות! גם מי שבשאר ימות השנה אינו מצוי בבית הוריו, בין אם הקים את ביתו שלו, ובין אם הוא בחור השוקד על לימודיו, ימי החופשה הם הזדמנות פז. לבוא לבית ההורים, לבקר לאורך שעות, לשוחח עמם, להשתדל לסייע בקניות, סידורים, ניקיון וכל היתר, לעשות הכל כדי להקל עליהם ולכבדם. זו זכות שאין דומה לה שמשלמת בעולם הזה ובעולם הבא. הבה נאמץ אותה ונזכה!

חלום מחריד שגילה את הישועה!

הסיפור הבא התרחש במשפחה אחת, בה גדלו אחד לצד השני שני אחים קרובים וידידים בלב ונפש, יצחק ופנחס. שני האחים נולדו בהפרש קטן זה מזה, והתחננו בהפרש קטן עוד יותר: רק שלושה חודשים הפרידו בין חתונת יצחק - הגדול שביניהם, לחתונתו של פנחס - הצעיר ממנו.

שנה לאחר הנישואין זכה פנחס לחבוק בן זכר. שמחת הברית נערכה ברוב עם ובהדר, וגם אחיו הגדול השתתף בשמחה מכל הלב, אף שטרם זכה להיפקד בפרי בטן. חלפו עוד כמעט שנתיים, ושוב ערך פנחס קידושא רבא לרגל הולדת בתו, בה בשעה שאחיו הגדול, הנשוי מזה יותר משלוש שנים, טרם זכה לשמחה...

חלפו עוד כמה שנים, ומדי כשנתיים נערכה שמחה נוספת בביתו של פנחס. ביתו הפך לעליז ושמה, מלא בילדים מחייכים ובקשקושים על הקירות... פנחס ידע מתוך שינה את הדרך לרופא הילדים השכונתי, כמו גם לחנות מוצרי התינוקות הסמוכה. גם רעייתו היתה עסוקה בהכנת בקבוקים, סנדוויצ'ים, עיטוף ספרים לילדים הרכים וכל היתר...

לעומתו, ביתו של יצחק אחיו היה קר וקודר. שקט מעיק ורועם. הבית נצץ והבריק תמיד. אף אחד לא גרר כסא וגם לא קשקש על הקיר. לא ידעו שם מהו מוצץ, ומעולם לא הרתחו בקבוק...

מצוקת אחיו העיקה על לבו של פנחס. 'הן היינו אחים קרובים כל כך, דומים כל כך. גדלנו ביחד, התחננו באותה תקופה, ותראי מה קורה', היה שח לרעייתו בצער. 'אני לא יכול לראות את אחי ככה, לא יכול, זה קורע לי את הלב. מה עוד נוכל לעשות כדי לזכותו בזרע של קיימא? איזו עוד סגולה נוכל לבצע כדי שגם בביתו של אחי יישמעו ברכות מזל טוב?'

אפס, השנים חולפות ואין כל שינוי. ביתו של פנחס מלא בצאן קדשים, ואילו ביתו של אחיו הגדול ריק ומייחל...

היה זה אחד הלילות המשמחים בחייו של פנחס. מזה כשנתיים שהוא עסק בגידול ובטיפוח נערה יתומה ובודדה, עזובה וגלמודה. בשעה טובה נמצא עבורה השידוך הנאות, ופנחס התאמץ להשיג את המימון הדרוש לחתונה ולכל צרכיה. למותר להאריך על המאמץ הרב שהקדיש בגיוס הכסף ובארגון החתונה, עד שזכה לרגע המאושר - לראות את הכלה היתומה והבודדה פוסעת מאושרת תחת כלונסאות החופה...

באותו רגע, בשיא האושר והסיפוק, פרצו מתוך לבו המילים הבאות: 'אבא שבשמים, אם יש לי זכות של הקמת בית בישראל הלילה, אם זכיתי שעל ידי הקימה יתומה אומללה את ביתה, אני מזכה זכות זו לאחי יצחק בן חיה לאה, שיפתח לו מי שמפתח של חיה בידי שיערי שמים, ויזכה אותו לחבוק ילד במהרה ובקרוב!' מאוחר מאוד בלילה, בשוך הדי החתונה, חזר פנחס לביתו ועלה על יצועו. ואז - - -

בעיצומו של הלילה נגלה אליו אביו בחלום. אילולא שסיפור זה נשמע מכלי ראשון, היה קשה להאמין: אביו - שנפטר כמה שנים קודם לכן - נגלה אליו במחזה הלילה. פנחס התרגש מהמפגש הפתאומי עם אביו, שהגיע אליו היישר מעולם האמת. הוא נבהל קמעא מהמחזה המפעים, אולם נרגע כשראה שפני אביו קורנות, והוא אומר לו בחלומו כדברים הבאים:

'ראה, בני, זכית בזכות כבירה הלילה, ובעקבותיה ניתנה לי הרשות לגלות את אוזןך בסוד מכבשונו של עולם בסיבת עיכוב ישועת בני - אחיך. הותרתי בעולם את אלמנתי - אמכם שתחיה, אך יצחק אינו מבקר אותה לעתים קרובות מספיק. עובדה זו מקטרגת עליו ואינה מאפשרת לסגולות ולתפילות לבקוע שערי שמים לישועתו, כי זכות כיבוד הורים חסרה לו...'

לך ואמור ליצחק, המשיך האב, 'כי אם הוא רוצה לזכות בפרי בטן, עליו להתחיל לבקר את אמו לעתים קרובות יותר. שיעלה אליה, ידרוש בשלומה, ישוחח עמה ויפיג את בדידותה, ואז ישועתו קרובה לבוא!'

פנחס התעורר, וזיעה קרה כיסתה את מצחו. הוא רעד כעלה נידף, ואימת המחזה שראה ניכרה בשולי עיניו. עוד באמצע הלילה התקשר לאחיו, העירו מהשינה וסיפר לו את אשר ראה... יצחק שמע, ונבהל עד עמקי נשמתו. כבר שנים שהוא מצפה לישועה, ולא חלם שהדבר קרוב אליו כל כך, במרחק כיבוד אם בלבד. אמנם הוא מבקר את אמא פעם בשבוע, מדי שבת בשבת, בשל העובדה כי הוא מגיד שיעור מדי יום ועסוק בהרבצת תורה, אך

זצ"ל. בקרטון שתחתיו נמצאים כתבי היד שלי. איך יכולתי להסכים שסתם ייגרו כתבי יד של אבא? איך יכולתי להסכים שיניחו את כתבי היד שלי מעל כתבי היד של אבא, ולו לרגע קט?

'כל מה ששמרתי', הוסיף וסיכם, 'היה בשביל המטרה הזו: לשמור על כתבי היד של אבא בכבודם הראוי, ולוודא כי חס וחלילה לא יונחו כתבי היד שלי מעליהם. לא לשלומם של קרטונים אני חרד, לכבודו של אבא אני חרד!'

כי זהו כיבוד הורים: נכון, אבא כבר לא חי, ונכון - זה לא אבא, אלו רק כתבי ידו, ונכון, לכתבי יד אין תחושה ואין רגש. אבל בן שמכבד באמת את הוריו, מרגיש צורך וחובה לפקח היטב, אפילו על ארגזים בהם כתבי יד של אבא! תחושת כיבוד ההורים המוטבעת בו מחייבת!

מהארגזים, מוודא כי הם נישאים בידיים, בסדר מסויים דווקא, כשהוא מקפיד על כך...

הפועלים היו בטוחים כי אלה אוצרות זהב וכסף, יהלומים או לפחות קריסטלים. השגחה צמודה כזו? הקפדה כזו על הסדר? מה למטה ומה למעלה, מי ראשון ומי שני? אין ספק, אלה דברי ערך עדינים ושבירים! - היו בטוחים.

מה רבה היתה הפתעתם לנוכח העובדה כי בקופסאות לא היו אלא כתבי יד, מחברות עתיקות ודפים מצהיבים, עמוסים שורות שורות כתובות בכתב יד צפוף... 'על זה היה חשוב כל כך לשמור?' שאלו את המהרי"ל, 'בשביל כמה דפים? ומה חשוב מה יהיה ראשון ומה שני, הכל אותו דבר - ארגזים מלאים דפים!' 'לא ולא', אמר המהרי"ל, 'אגלה לכם סודם וסדרם של הדברים... הקרטון העליון מלא כתבי יד מחידושו של אבי מורי

"אין בכל הארץ עוד מקום אחד שבו תוכלו למצוא כל כך הרבה אתרים היסטוריים בתוך שטח מתוחם כמו פה"

איש הציבור הוותיק הרב חיים מילר קורא להורים ולמנהלי המוסדות: הביאו את הילדים ואת המבוגרים לטייל בין סמטאות הרובע היהודי - חוויה חינוכית ממדרגה ראשונה

אותה הכהן שחי בבית זה - ויענה על השאלה איזו רגל היתה למנורה. נמצא כאן גם שרידים של שריפה מתקופת בית המקדש". "קחו זמן של שעתיים סיור במעמקי האדמה עם אפשרות לנוח במהלך הסיור. במקום גם מקום התכנסות לקבוצה גדולה בת מאה איש לפחות, בישיבה בצורה נוחה כשאלו רואים את אלו".

"זה המקום שאליו צריכה כל משפחה חרדית להגיע בימי בין הזמנים, כל מוסד חינוכי צריך להביא לכאן את תלמידיו בימי בין המצרים ובכל ימות השנה. אין בכל הארץ עוד מקום אחד שבו תוכלו למצוא כל כך הרבה אתרים היסטוריים בתוך שטח מתוחם כמו פה, בתי כנסת, ישיבות, מקוואות, עתיקות מתקופת בית המקדש, להרגיש את ירושלים כפי שהיתה בתפארתה, ולכאוב את הכאב על החורבן הנורא שפקד את בית מקדשנו ואת עיר קדשנו".

בין היתר ממליץ הרב מילר לבאים לסיור במקום לפקוד גם את 'מוזיאון חצר הישוב הישן' שברח' אור החיים. מדובר במוזיאון המספר את סיפור החיים בעיר העתיקה במאה השנים האחרונות. איש ירושלים הרב ישראל גליס כתב בסקירה מיוחדת ש"במקום מספר חדרים המספרים על צורת החיים: חדר שינה, חדר מגורים, מטבח ופינת אוכל, חצר ותערוכה המשחזרת את בעלי המלאכה של העת הישנה.

כבר שנים רבות שהרב חיים מילר עוסק בצרכי ציבור באמונה, תחילה כעוזרו של שלוחא דרבנן הרב מנחם פרוש בעיריית ירושלים ובכנסת, בהמשך כחבר מועצת העיר וכסגן ומ"מ ראש העיר בעצמו, ולימים כיו"ר התנועה למען ירושלים ותושביה, ושאר תפקידים ציבוריים.

בתקופה האחרונה נכנס מילר בעובי הקורה של נושא שיקום ופיתוח הרובע היהודי, כיועץ מיוחד של החברה לשיקום ופיתוח הרובע, וכפרויקטור מיוחד לעניין התיירות החרדית ברובע. עם תחילת ימי 'בין הזמנים' אומר הרב מילר שהוא מזמין את הציבור הרחב לבקר כבר עכשיו, בימי בין המצרים וכן בימי בין הזמנים הבאים עלינו לטובה, ברובע היהודי, על מנת לספוג מהוד הקדומים השורה על סמטאותיו מלאות הקדושה והמסתורין.

בין היתר הוא ממליץ באופן מיוחד על ביקור בבתי הכנים שברח' תפארת ישראל 2: "מדובר באתר מאד מעניין שמציג שכונת פאר בה התגוררו כנראה כהנים בימי שלטון המלך הורדוס. האתר עשיר ברצפות פסיפס, מקוואות וממצאי כלים וחפצי בית מימי בית ראשון".

הרב מילר מצטט את דברי איש ירושלים הרב ישראל גליס שמרחיב בהסבר על בתי הכהנים: "הממצאים במקום מעידים על עושרם הרב של הכהנים שגרו בבית הזה. נמצא שם כלים מיוחדים, מטבעות, כלי תפירה ובעיקר ציור של המנורה שראה

שליט"א, רבה הספרדי של הרובע היהודי".
לדבריו: "הסיור במקום, מעבר להיותו חוויה מעניינת ומרתקת
בכל קנה מידה, ואנשים באים מכל העולם ומשלמים כסף רב כדי
לזכות לסייר כאן, זהו גם סיור שישפיע בצורה מדהימה על החינוך
של ילדיכם, יחבר אותם לשורשים ולמורשת שלנו כעם, לגדולי
ירושלים וקדושיה בכל הדורות והזמנים, אלו שהיו כאן לפני
החורבן, ואלו שהיו כאן במאות השנים האחרונות, כמו הרמב"ן
האור החיים הקדוש, הרש"ש ועוד קדושים וטהורים אחרים שחי
כאן במשך שנים רבות".

"גולת הכותרת של המוזיאון זה בית הכנסת האר"י הקדוש
שנולד במקום לפני שהוריו ירדו למצרים. כמו כן בקומה העליונה
יש בית הכנסת "אור החיים" ומקום מגוריו של האור החיים
הקדוש בתקופה הקצרה שגר בירושלים.
"דבר מיוחד ומדהים: נמצא במקום מקווה טהרה של האור
החיים במקום מתקיימת תפילת שחרית ולימוד בספר האור
החיים מדי יום על ידי חסידי קרלין סטולין ותפלת מנחה וערבית
על ידי תושבי העיר העתיקה. מדי יום מתקיים לימוד בספר האור
החיים הקדוש בין תפלת מנחה לערבית, על ידי רבי אליהו מדינה

תלמידי הישיבות בימינו חושבים ש'מזוודה' זה מין קופסה כזאת שנוסעת על גבי גלגלים, ובחור הישיבה צריך רק למשוך מעט בידיה ולהתקדם בקצב הליכה נינוח. ולא היא...

הג"ר אליעזר יוטקובסקי עם שני סיפורים מופלאים על ענוותנותו המופלגת של מרן הגר"ג אדלשטיין זצ"ל
הצצה למדור 'צוף התורה' שיראה אור ב'לקראת שבת' השבוע בעז"ה

לובש גלימה, ולהבדיל אלף אלפי הבדלות, רב קהילה לובש פראק!
"כשלוברים את הפראק כ'בגדי עבודה', אין שום חשש של
יוהרא", אמר מרן זצ"ל.

ומאחר והזכרנו את ענוותנותו המופלאה של מרן הגר"ג
לא נוכל לחמוק מלספר את הסיפור הנפלא שמספרים שלפני
כחמישים שנה הגיע בחור חדש לישיבת פוניבז' בראש חודש
אלול. כמו בחורים בתחילת זמן הוא הביא עמו שתי מזוודות
עמוסות אחת בבגדים וכל הנצרך, ואחת נוספת עם כלי מיטה
וספרי לימוד.

השמש יקדה בעוז, פניו של הבחור היו אדומות כסלק, הוא
הזיע כהוגן, והלך ותעה ברחובות בני ברק, משום שלא ידע כיצד
מגיעים לישיבת פוניבז'.

זה המקום לעשות היכרות לדור הצעיר. תלמידי הישיבות
בימינו חושבים ש'מזוודה' זה מין קופסה כזאת שנוסעת על גבי
גלגלים, ובחור הישיבה צריך רק למשוך מעט בידיה ולהתקדם
בקצב הליכה נינוח.

ולא היא... כשאנחנו מדברים על מזוודות כוונתנו למזוודות
גדולות ושטוחות, נטולות גלגלים, ובאותו הזמן אפילו רצועה
לשאת אותן על הכתף עוד לא היתה. למזוודות היתה ידית,
והבחור היה צריך להרים אותן ולהחזיק את היד בגובה מספיק
שלא יתחככו ברצפה בלכתו ברחוב... המשקל כמו כן היה בהתאם,
וכך היה הבחור צריך להיסחב עד שהגיע לישיבה...
הוא שאל עוברים ושבים שהפנו אותו לכיוון הישיבה,

במדור הנפלא 'צוף התורה', שיראה אור השבוע בגיליון
'לקראת שבת' הבאנו שני סיפורים מיוחדים אודות ענוותנותו
המופלגת של מרן הגר"ג אדלשטיין זצ"ל, מאוצרותיו של הגר"ר
אליעזר יוטקובסקי שליט"א: מעשה היה ביהודי בר אורין ובר
אבהם שהתמנה לכהן כרב שכונה. כשהגיע לבית הכנסת בחליפה
רגילה, באו אליו בני קהילתו החדשים ואמרו לו שאין זה יאה
שהרב אינו לובש פראק כמנהג הרבנים. "לשם כך יקנו 'חלוקא
דרבנן', כדי שיהיה הרב הדור בלבושו ואנחנו וטפינו נראה שהוא
מורם מעם, חלק בסיסי בכבוד התורה", הם טענו.

לעומתם טען הרב שהיו לא מעט גדולי ישראל שלא נהגו
ללבוש 'חלוקא דרבנן', כמו מרנא החפץ חיים, מרן החזון איש,
רבי נחומק'ה מהורודנא, הגאון רבי משה סולובייצ'יק, מרן
הסטייפלער ועוד גדולי תורה אחרים.

באו הצדדים לפני מרן ראש הישיבה הגר"ג אדלשטיין
זצ"ל והציגו את טענותיהם. מרן הגר"ג לא ביטל את השאלה,
ובענוותנותו הפנה את השואלים למרן הגרא"ל ולא הסתפק
בהמלצה גרידא, אלא גם הרים טלפון לרבי דוד שפירא, נכד מרן
זצ"ל, וביקש ממנו שיקבע להם תור בהקדם אצל הגרא"ל שיוכלו
לבוא ולהציג את שאלתם.

הם אכן הגיעו לרבינו הגרא"ל ושאלו אותו, הצדק עם מי?
נענה הרב שטיינמן ואמר להם שהדבר תלוי בצורה הסתכלות:
מי שלובש את הבגד בדרך של גאווה וכבוד, כמובן שמוטב יהיה
שלא ילבשו כלל אמר. אבל הדרך הנכונה היא להסתכל על זה
כבגדי עבודה. רופא לובש חלוק לבן, מנתח לובש בגדים ירוקים,
חשמלאי לובש סרבל כחול, עורך דין לובש חליפה מעונבת, שופט

פוניבז? השיב מרן הגר"ג "כאן עולים במדרגות, אבל למה אתה צריך לסחוב לבד שתי מזוודות כבדות? תביא לי מזוודה אחת ואני אעזור לך..."

הוסיף הבחור לשאול לפי תומו: "מה, גם אתם לומדים בישיבת פוניבז?", ומרן ראש הישיבה ענה לו בפשטות: "לא לא, אני לא לומד שם, אבל אני עובד שם, אז אני ממילא הולך לשם עכשיו".

וכשהגיע למרגלות גרם המדרגות האינסופי שמכיכר ברטנורא ועד הישיבה, הוא פגש יהודי נוסף, במקרה היה זה הגאון רבי גרשון אדלשטיין, אבל הבחור החדש לא הכירו עדיין כי מעולם לא דרכה כף רגלו בישיבה, ובעיתונים של אותם ימים לא פרסמו תמונות של רבנים...

שאל הבחור את מרן הגר"ג, כיצד מגיעים מכאן לישיבת

גם אתם עושים 'לילות לבנים' בין הזמנים? הנה מה שאתם צריכים לדעת

הגאון רבי דוד שרייבר שליט"א, בעל ה'דיני מגדים' עם מדריך הלכתי מיוחד למי שנשארים ערים כל הלילה • וגם: רשימת הטלפונים שאתם חייבים לקחת איתכם כשאתם יוצאים לנופש

1. מחצי שעה קודם עלות השחר אסור להתחיל לאכול יותר מכביצה פת או מאפה מה' מיני דגן. אבל מעלות השחר אסור לאכול ואפילו טעימה בלבד, ולשתות כל שתיה חוץ ממים ואפילו כמות קטנה, ואפילו התחיל בהיתר צריך להפסיק. אך אם מחמת שלא שותה לא יוכל להתפלל, יאמר תחלה ברכות השחר ואח"כ ישתה.

טלפונים נחוצים ליוצאים לחופשה

(חשוב להצטייד במספרי טלפון של מורי הוראה לכל תקלה שלא תבוא)

גבולות הארץ, ופרטי הדינים להיתר יציאה לחו"ל - 03-5706906

ערלה ומעשרות - 02-6488888 שלוחה 31.

עירובין - 054-8483320, 050-4142100.

תחומין - 'עירבתם' הועד לעניני תחום שבת - 072-2722909.

טל' בית ההוראה לעניני כהנים - 02-5862153, 08-3132020.

שאלות דחופות טהרת כהנים - 052-7115039.

יחוד - 03-6194362, 050-4198742.

כשרות מכשירי חשמל לעניין שבת - 072-2164422.

כיווני תפילה - 03-5706906.

מקוואות - 077-2222200 שלוחה 1.

(מתוך קונטרס 'הלכות שכחות לנופשים בימי 'בין הזמנים')

מאחר ומצוי מאוד בנופש שערים עד שעות הלילה המאוחרות, נציין בקצרה את עיקרי ההלכות הטעונים שימת לב.

א. גם אם לא ישן בלילה, צריך ליטול ידיו אחרי עלות השחר.

ב. מחצי שעה לפני עלות השחר אסור ללכת לישון עד שיקרא קריאת שמע בזמנו ויתפלל, אלא א"כ יעמיד שומר שידאג להעיר אותו. שעון מעורר אינו מועיל לשמש בתורת שומר לשינה. אך אם מרגיש שאינו מסוגל להתפלל, ימתין עד זמן שאפשר לקרוא קריאת שמע ויקרא ואח"כ ילך לישון. בשעת הדחק יש אופנים שיכול להתפלל יותר מוקדם.

ג. לא ישן כלל בלילה, ברכת המעביר שינה, אלוקי נשמה, וברכות התורה לא יברך, וישתדל למצוא אחר שיוציא אותו. אם אין לו מי שיוציאנו לכתחילה יכין בברכת אהבה רבה לצאת ידי חובת ברכת התורה וילמד מעט מיד אחרי התפילה. אם ישן במשך היום שינה קבועה יותר מחצי שעה י"א שיכול לברך ברכות התורה.

ד. שאר הברכות רשאי לברך בעצמו, מלבד על נטילת ידים שיברך רק אחרי שיגרום לעצמו חיוב כדין. ברכת ציצית אם לא הסירו ולא לובש טלית גדול לא יברך אלא יצא מאחר.

ה. אם ישן יותר מחצי שעה אחרי צאת הכוכבים בצורת שינה רגילה, יכול לברך את כל הברכות, א"כ כבר בירך ברכות התורה בלילה אחרי שקם.

רוצים לקבל את 'לקראת שבת' מדי שבוע ישירות למייל?

שלחו מייל ל- dirshu@dirshu.co.il

מה יותר קשה מלהוציא חמה נרתיקה?

גיטין דף עז

שתצא חמה מנרתיקה

שאלה דומה שאל לגבי מה שמצינו באברהם אבינו שהוציא הקדוש ברוך הוא חמה מנרתיקה כדי שלא יגיעו אליו אורחים. לכאורה אם המטרה היא שלא יפריעו העוברים ושבים לאברהם, מדוע יש צורך להוציא מנרתיקה? יותר פשוט להכניס בלב של כל האנשים באותו דור שישארו בבית ולא יצאו החוצה מן הבית? הקדוש ברוך הוא הרי כל יכול! חייך מרן הגרא"ל ואמר, כנראה שיותר קל להוציא חמה מנרתיקה ולקחת דור שלם דרך המדבר מאשר ליישר מחשבה של בן אדם אחד...

(פניני הגרא"ל)

בפרשת בשלח ביציאת מצרים, מספרת התורה 'ולא נחם אלהים דרך ארץ פלשתים פי קרוב הוא פי אמר אלהים פן ינחם העם בראתם מלחמה ושובו מצרימה'. שאל המגיד מישרים רבי אליעזר יודטובסקי שליט"א את מרן הגרא"ל שטיינמן זצ"ל, אם כל הבעיה היתה החשש שיתחרטו בראותם מלחמה ושובו מצרימה, מדוע היה צורך לטלטל את כל העם - שישים ריבוא בני אדם מלבד נשים וטף - לסיבוב ארוך, שבסופו של דבר ארך ארבעים שנה במדבר? למה לא נתנו להם חוזק בלב שלא יפחדו מהפלשתים ולא ישובו מצרימה?

* תוכנית יומית מענייני דיומא

בהגשת הרב אברהם פוקס

* מידע כולל לנבחני דרשו על מועדי

המבחנים מסלולי הלימוד ועוד

* שיעורים על הדף היומי

הירושלמי בעברית ובאידיש

* שיעורי משנה ברורה לפי

סדר דף היומי בהלכה

* שיעורים על הדף היומי ועל כל

הש"ס ממבחר מגידי השיעורים

* שיעורים מבוארים בעיון לביאורי

תוס' על פי סדר הדף היומי

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' *4992 או 077-2222-666

האם מותר לפתוח ספר קודש כדי 'לתפוס' מקום?

כן לצורך הלימוד. וכן אין לפתוח ספר על גבי 'סטנדר' וכדומה, כדי 'לתפוס' בכך את המקום, אלא אם כן לומדים בו לאחר מכן. ויש שהקפיד שלא לקפל את קצה הדף לסימון המקום שאוחז בו, ויש שהקלו בכך.

[משנ"ב קנד, לא; בו"מ דרשו, 38-40]

אסור להשתמש בספרי קודש לצורך האדם, כגון להגן מפני השמש, או להסתיר דבר מה. ונחלקו הפוסקים אם מותר להניח ספר מתחת לספר שלומד בו כדי להגביהו; ואם היה מונח שם ספר קודם לכן, מותר לכל הדעות להניח עליו את הספר שלומד בו. וכן אין להניח את המרפקים על הספר; ויש שהתירו כשעושה

באיזה חפץ ראוי להשתמש כ'סימנייה' לספרי קודש?

למצוה; אך אין להניחו בספר שלא לשם סימון. ויש שנהגו להניח שערות שנתלשו מהזקן בתוך ספר קודש, ויש שכתב שאף נמצא כן בספריהם של גדולי הדורות; אך יש שכתבו שאין לעשות כן.

[משנ"ב קנד, לא; בו"מ דרשו, 41-42]

אין להניח דפים ריקים בתוך ספר קודש, וכל שכן דפים שכתובים בהם דברי חול; ויש שהתיר להניח דפים ריקים לצורך כתיבת ביאורים על הספר. ומותר להניח בספר 'סימנייה' כדי לסמן היכן אוחז בלימודו. ויש מעלה בהנחת חוט ציצית שנקרע בספר קודש כסימניה, כיון ששימש למצוה וראוי להמשיך ולהשתמש בו

אילו חפצים מותר להכניס לארון הקודש?

ספרי נביאים הכתובים על גבי קלף כספר תורה. ולכל הדעות אסור להניח בו ספרים, סידורים, טלית ותפילין, וכל שכן חפצי חול. ואם התנו מראש שיוכלו להניח בו חפצים אחרים, מותר.

[שו"ע קנד, ח, ומשנ"ב לא; בו"מ דרשו, 37]

מעיקר הדין אסור להניח בארון הקודש מאומה מלבד ספר התורה, כיון שהוא מוקדש לקדושה החמורה של ספר תורה, ואין להורידו מקדושתו בשימושים נוספים. אולם, נהגו להניח בו את החפצים הנלוים לספר התורה, כגון הכתר, או ה'יד' שבה מצביעים בשעת הקריאה. ונחלקו הפוסקים אם מותר להניח בו

* ספר תורה שבלה, עדיף להותירו בבית הכנסת במקום מכובד מאשר לגונזו. ואם רוצים לגונזו, חובה לגונזו בתוך כלי חרס, המגן מלחלוחית האדמה, כדי שהספר יתקיים בתוכו לעולם.
* ספרי נביאים וכתובים הכתובים על גבי קלף כספר תורה, ואף מגילת אסתר שלא נזכר בה שם ה', ופרשיות של תפילין ומזוזה - טעונים גניזה בכלי חרס, כדין ספר תורה האמור לעיל.
* עיתון שיתכן כי כתובים בו דברי תורה - יש אומרים שאסור להשליכו לאשפה מבלי לבדוק תחילה אם יש בו דברי תורה, וכשנמצאים בו דברי תורה צריך לגונזם.

מה שלמדנו לפני מאה ימים:

אילו כהנים נפסלו לברכת כהנים רק בעבר ולא בימינו?

ושינויי מוכרים היטב לבני המקום, כך שלא יסיחו דעתם מחמתו. ברם, בימינו כל הכהנים מכסים את פניהם וידיהם בטלית, ואת רגליהם בגרביים, כך שאין חשש להיסח הדעת, ולכן רשאי אף כהן כזה לברך ברכת כהנים.

[שו"ע קכח, ל-לב, משנ"ב קט-קיד, ושעה"צ פט; בו"מ דרשו, 119 ו-124]

בעבר ברכו הכהנים ברכת כהנים כשפניהם וידיהם אינם מכוסים, ויש שברכו גם ללא גרביים לרגליהם. וכהן שהיה מום או שינוי חריג בפניו, ידיו ורגליו - היה הדבר עשוי לגרום היסח הדעת לציבור העומד מולו, ולכן תיקנו חכמינו ז"ל שלא יברך ברכת כהנים אלא אם כן תושב המקום במשך שלשים יום, ומומיו

לפתוח את היום בטוב...

הצטרף אלינו וקבל את המייל היומי של 'דרשו'
'הפותח בכל יום' לתיבת המייל שלך

סיפורים • חיזוקים • הלכה יומית • כתבות וראיונות • פרשת שבוע

להצטרפות נא שלחו מייל לכתובת

dirshu@dirshu.co.il